

S ovog stanovišta stoji Willamov Život Isusov nad Lippertovim i Papi-nijevim. Po ovim opisima biva puku i jasnija ona riječ u crkvi na početku evanđelja: »U ono vrijeme...« Krist nastupa pred čitaocima u svojoj zemlji i okolini: bliz je jer se prikazuje u sadašnjici.

Auktor je upotrebio sva raspoloživa sredstva i pomagala, pa tako i pomoćne nauke: jezike, navlastito grčki i aramejski, historiju i egzegezu. Pisac je tako bio sposoban protumačiti mnogu biblijsku rečenicu i zgodu. Na str. 98. govori o svadbenim običajima u Palestini, a već na str. 100. o svadbi u Kani. Čitaocu je tada shvatljiv izvještaj sv. Ivana, 2, 1—11. Prije nego što govori o susretu Isusovom sa Samaritankom, izvješćuje na str. 114.—117. o velikom manjku pitke vode u Palestini. S tim u vezi jasnija je poredba Isusova Iv. 7, 38. Opsjednuti su većinom boravili po Galileji. Zato govori o Galileji hagoim, da unapred otkloni poteškoće. Mjesto, gdje opisuje slike narodnog govora, direktan je uvod (str. 223.) u priče Isusove. I ovako nastavlja do konca knjige dajući evanđelju etnološko-topografski okvir.

Dr. Willam je pokazao, kako je moguće naučne rezultate dati u pučkoj formi, a da ništa ne gube od svoje vrijednosti. Djelo će dobro poslužiti osim u dnevnoj upotrebi i hodočasnici u sv. zemlju.

Dr. Nikola Žuvić.

Dimnet Ernst: Die Kunst des Denkens. Übertragen und bearbeitet v. Clotilde T. Schweiger. 2. Aufl. XIV. 292 S. Freiburg i. Br. 1934. Herder.

Ova originalna knjiga francuskog pisca, napisana prvo na engleskom jeziku u Americi, namijenjena je široj publici i nema znanstvenih pretenzija. Pisac hoće da pomogne današnjem čovjeku da ispravno misli i da se tako nauči mudro živjeti. Stoga teži za kratkoćom i jasnoćom, ne služi se filozofsko-naučnim izrazima i ne polaže važnosti na bibliografiju. Njemu nije stalo do znanstvenog prinosa o mišljenju, nego do praktičnih uputa za postizavanje vještine i okretnosti u mišljenju.

Na duhovitim primjerima, kojima vrvi cijela knjiga, ilustrira pisac svoje stanovište. On smatra da se vještina u mišljenju jedino postizava stavljanjem pogodnih uvjeta za intelektualni rad. Tako onda prelazi na razne zapreke mišljenja, koje dolaze u obzir za normalnog čovjeka srednje inteligencije. Pri tom oštro kritizira američansku »prosvietu« i američanski uzgoj (76—88); to je jedno od najzanimljivijih poglavlja. Nažalost odviše favorizira današnji evropski kulturni tip, ma da među ostalim osuđuje »duhovitost« francuskog uzgoja, koji ide na račun prave inteligencije. Pitajući se o sudbini darovitog mladića nakon školovanja, izvrsno karakterizira ove dvije oprečne uzgojne tendencije: »Was wird aus ihm sobald er die Schule verlässt? In Amerika ein rauher Bursche, ganz aus Muskeln, Forschheit und Lebensgier zusammengesetzt; in Frankreich ein schlanker Jüngling, ausschliesslich Gehirnmensch, völlig unvorbereitet für das Leben, durchaus geneigt, Ideen für Wirklichkeiten und Worte für Ideen zu nehmen« (96). Unatoč staroj poslovi, koja velli, da je život najbolji uzgojitelj čovjeka, pokazuje pisac štetne utjecaje sebičnih uspjeha ili neuspjeha na samostalnost i nepristranost mišljenja pod maskiranim motivom životne mudrosti. Kao pomoćna sredstva navodi čitav niz prak-

tičnih savjeta, koji doduše nijesu specijalnog značaja, ali u genijalnoj refleksiji dozivaju čitaocu u pamet mnoge psihološke momente, kojih bi se trebao češće sjetiti. Ovdje kao i u zadnjem dijelu, gdje govori o stvaralačkom mišljenju, pisac pokazuje vanrednu duhovitu logičnost, koja upravo sili čitaoca da promisli svoj intelektualni život.

Zbog svog solidnog sadržaja zaslužuje ova knjiga i protiv piščeve namjere spomen u znanstvenoj literaturi, više u pedagoškoj, nego u psihološkoj. Pitanja eksperimentalne psihologije ne tangiraju se ni najmanje. U bitnome knjiga nije drugo do originalna, vrlo duhovita i sigurno svojska opomena na ozbiljnu koncentraciju, na nepodmitljivu čudorednost i na savjesnu refleksiju kao najbolje jamstvo za dostojan intelektualni život. Nema »pilula« za mišljenje, nego se duh mora uzgojnim sredstvima navesti na to, da misli (237).

Usljed ovoga posebnog karaktera knjige nema smisla kritizirati neke sporedne dvosmislene opaske piščeve. Kao cjelina zaslužuje najtopliju preporuku; ona se čita s velikim zanimanjem.

Dr. V. K.

Hrvatski crkveni kantual. Izdalo glazbeno-pjevačko društvo »Vijenac« u nadbiskupskom bogoslovskom sjemeništu u Zagrebu. Jugoslovenska tiskara u Ljubljani, 1934. Str. 624/IV. Cijena u polukoži vezano u predbrojci Din 150. Knjižarska cijena Din 250. Ovo je novo izdanje Kantuala u liturgijskom pogledu korak naprijed. U njemu su svojom suradnjom sudjelovali mnogi priznati naši stručnjaci u liturgijskom, glazbenom i jezičnom pogledu. Ravnatelj kora u zagrebačkoj stolnoj crkvi Filip Hajduvić i orguljaš u zagrebačkoj katedrali prof. Franjo Dugan napisali su kratku uputu zborovodi i orguljašu. To je ujedno i uvod u cijelo izdanje. Tu je prikaz razvitka crkvenog pjevanja, uputa u vođenje pjevačkih zborova i u sviranje na orguljama. Zatim slijedi kratki liturgijski uvod u svetu misu, u crkvenu godinu uopće i u pojedina njezina razdoblja. Najveći dio cijelog sadržaja obuhvataju, kako je i razumljivo, note s tekstovima za pjevanje. Ponajprije je Ordinarij mise, latinski i crkveno-slovenski. Zatim slijede pučke pjesme za tihu misu. Velika je novost, da su u poglavlju »Crkvena godina« najprije nvršteni Ulazi, prikazanja i Pričesne za sve nedjelje i zapovijedane blagdane s cijelim latinskim tekstom po napjevu, kako ga je nudio O. Anselmo Canjuga. Za tih sv. mise razvrstane tijekom crkvene godine odnosno pobožne pučke pjesme. Na kraju slijede svetotajstvene pjesme, pjesme Kristu Kralju, Srcu Isusovu, Bl. Djevici Mariji, različitim svetima, te litanije sviju svetih, presv. Srca Isusova i lauretanske, zaziv Duha Svetoga i Tebe Boga hvalimo.

O glazbenim će i jezičnim pogledima reći svoju riječ naši glazbeni, odnosno jezični stručnjaci. Na ovom mjestu želja samo da se obazrem na liturgijsku stranu ovog Kantuala. Već sam spomenuo, da ovaj Kantual znači za nas jedan korak naprijed u liturgijskom pogledu. Rijetke su kod nas crkve (po selima i manjim mjestima gotovo da ih i nema), gdje se tačno obdržavaju propisi Pija X. i Pija XI. o crkvenom pjevanju i o crkvenoj glazbi uopće. Većinom se i pod pjevanom i svečanom svetom misom pjevaju pobožne pučke pjesme u živom jeziku. Da latinština nije tomu kriva najbolji je dokaz, što se ta pojava zapaža nesamo u onim